

Ulf André Andersen, Keith Hammett, Per Arne Solend og Halldor Hustadnes

**Stensruds nye nettverk
- en granskning av Norges største svindler**

Publisert i Dagbladet i tiden 16. september til 29. november 2006

Innholdsfortegnelse:

- I.** Hvordan ble saken til?
- II.** Oppsummering
- III.** Hvorfor undersøke Stensrud?
- IV.** Hvilke problemstillinger ønsket vi å se nærmere på? Og hva forandret seg underveis?
- V.** Fremgangsmåte og hvordan få kilder?
- VI.** Konfrontasjon og publisering
- VII.** Påstander om arbeidet til Dagbladet
- VIII.** Etske problemstillinger
- IX.** Konsekvenser:
- X.** Vedlegg: Artikler

I. Hvordan ble saken til?

I august 2006 publiserte senator Carl Levin i USA en rapport om hvitvasking på øyene i Karibia. Spesielt ble øya Nevis beskrevet som et forbryterparadis. Dagbladet snakket med senatoren på telefon, hvor han også utdypet problemene ved at ingen vestlige land hadde utvekslingsavtaler eller innsyn i øyas bankvesen. Levin regnet med at svarte penger fra hele verden fant veien hit, også norske, se

<http://levin.senate.gov/newsroom/supporting/2006/PSI.taxhavenabuses.080106.pdf>

Den nyopprettede økonomigruppen i Dagbladet ønsket derfor å dra til Nevis og St.Kitts for se hva man kunne finne ut. På forhånd visste Dagbladet at det var tre nordmenn som bodde på Nevis. I tillegg hadde Ole Einar Bjørndalen stått fram i et magasin og fortalt om sin fantasiske investering på øya. Dagbladet ønsket å se nærmere på prosjektet. Vi besøkte den største banken på øya som holdt til i en liten bygning i hovedgata. Gjennom dette huset blir milliarder av kroner hvitvasket, skal man tro rapporten. I banken var det umulig å få ut informasjon, men under en av samtalene sa en av de ansatte:

Hvorfor kommer dere egentlig hit? Vi har ikke gjort noe galt. Hvis det har skjedd noe som ikke er lovlig så har det skjedd i deres hjemland. Vi forlanger dokumentasjon fra revisor og advokat at pengene som blir overført til våre konti er tjent på lovlig vis. Svarene finner dere derfor i hjemlandet deres.

Vi bestemte oss for å ta dem på ordet, og opptrappet jakten på utro tjenere i bankvesenet, selskaper og offentlig virksomhet i Norge.

Før reisen til Karibia var flere personer i Trondheim siktet i en pyramide-sak. En del av pengene fra denne virksomheten var stoppet på en øy i Karibia, hvor det forelå politiavtaler. En av disse personene var involvert i utvikling av eiendomsprosjekter på Nevis. Vi fant ut hva disse selskapene het. For å finne ut om selskapene også eksisterte på Nevis, benyttet vi en spesiell fremgangsmåte. Siden det ikke forelå noe firmaregister eller mulig å fremskaffe noe informasjon, forsøkte vi å registrere de samme selskapene i firmaregisteret på Nevis. Da fikk vi til svar at det ikke lot seg gjøre, siden firmanavnene allerede var i bruk. Det styrket oss i mistanken om at en av disse personene fra Trondheim, Elena Paasche Jørgensen, var etablert på øya.

I Oslo har journalistene i Dagbladet i 2005-06 fulgt med på den bedrageridømte Torgeir Stensruds bevegelser i næringslivet. I 2005 omtaler Aftenposten at Stensrud hadde en rolle i det nye nettverksselskapet QOL.

I utgangspunktet var arbeidet med Stensrud og forbryterparadiset Nevis to forskjellige saker. Men under arbeidet dukket det opp koblinger mellom personer på Nevis og Stensrud. Og Jørgensen jobbet for det samme eiendomsprosjektet hvor Bjørndalen hadde investert pengene sine.

I tillegg til ovennevnte reportere har også Lars Inge Staveland bidratt. Det er umulig å tallfeste antall arbeidstimer, men det er lagt inn mange arbeidstimer i hele 2006. Og mesteparten av arbeidet ble gjennomført før publisering av første artikkel. Antall timer som er loggført i Dagbladet tilsvarer to årsverk.

Det har vært gjennomført utstrakt reisevirksomhet til utlandet; Karibia, England, Nice, Sverige og Danmark. I Norge er det jobbet på store deler av østlandsområdet, Kristiansand, Farsund, Lyngdal og Trondheim.

II. Oppsummering:

Dagbladet har over 27 sider (vedlagt) gransket Torgeir Stensruds nye nettverk. Spesielt har han vært involvert i to selskaper; QOL og Sleipner. Stensrud hevder selv at han bare har vært gratis konsulent og at det hele har vært en vennetjeneste. Dagbladet mener at vi gjennom artiklene har dokumentert noe annet, og at vi også har kartlagt Stensruds nye nettverk. Økokrim har gjennom hele saken mot Stensrud og Finance Credit argumentert for at Stensrud har vært samarbeidsvillig og lagt alle kortene på bordet. Likevel: Prosjektene Dagbladet har omtalt har ikke Økokrim vært informert om.

Ankesaken til Stensrud kommer opp for retten i mars, etter å ha vært utsatt flere ganger. Tidligere har han fått strafferabatt for sin samarbeidsvilje. Dagbladet har derfor ønsket å se på hvor samarbeidsvillig Stensrud i realiteten har vært overfor politiet. Stensrud og Økokrim mener altså at hans åpenhet fortjener strafferabatt. Lagmannsretten mente at to år strafferabatt var nok, noe Stensrud og Økokrim mente var for dårlig og begge parter har anket straffeutmålingen. Bobestyrer i Stensruds private konkursbo er også av den oppfatning at arbeidet som har vært utført av Stensrud har vært så omfattende at boet har fakturert for arbeidet. Stensrud og Sleipner har meldt Dagbladet inn for PFU og mener at Stensrud ikke har hatt en så sentral rolle som Dagbladet har beskrevet. Medio januar 2007 er saken ennå ikke avgjort i PFU

III. Hvorfor undersøke Torgeir Stensrud?

Torgeir Stensrud ble dømt til seks års fengsel i 2005 i norgeshistoriens største bedragerisak. Stensrud ble av retten også fratatt muligheten til å drive forretningsvirksomhet. Straffeutmålingen ble anket av både Stensrud og Økokrim. Begge mente at Stensrud hadde lagt alle kortene på bordet og samarbeidet med politiet, og derfor fortjente større strafferabatt. Likevel mener Økokrim at verken Stensrud eller Trond Kristoffersen har redegjort for hvor alle pengene tok veien. Norske banker ble lurt for 1,4 milliarder kroner. Dagbladet har de siste årene forsøkt å følge pengestrømmen for å se hvor pengene tok veien. Det har derfor vært oppsiktsvekkende at Stensrud har forsøkt å kjøpe selskaper og investere i store eiendomsprosjekter. Han hevder selv at det har skjedd på vegne av andre, da spesielt gjennom selskapene Sleipner og QOL. De som offisielt står bak disse selskapene er, interessant nok, personer som også var med i Finance Credit-perioden. Dagbladet har derfor ønsket å se på hva disse selskapene driver med generelt og Stensruds rolle i disse spesielt.

Det er derfor naturlig å se på Vær Varsom plakaten punkter 1.4 og 1.5. I førstnevnte punkt fremgår det blant annet at det er ”pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold.”

I punkt 1.5. heter det at ”det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.”

Mens Stensrud venter på den rettslige behandlingen, har Stensrud valgt å engasjere seg i ny forretningsvirksomhet. At han deltar i utformingen av et investeringsopplegg som retter seg mot norske småsparere, mener Dagbladet er av stor interesse for allmennheten. At flere av småsparerne i tillegg stiller seg kritisk til opplegget de har blitt invitert inn i, gjør ikke saken mindre interessant for offentligheten.

Når så Dagbladet retter søkelys mot Stensruds engasjementer, er det naturlig at søkelyset også rettes mot dem som samarbeider med ham.

IV. Hvilke problemstillinger ønsket vi å se nærmere på? Og hva forandret seg underveis?
I utgangspunktet var Stensrud og forbryterparadiset Nevis to forskjellige saker, men under arbeidet viste det seg at det var koblinger fra den lille øya i Karibia og til Torgeir Stensrud på Hønefoss i Buskerud. Hva gjorde de norske personene på Nevis? Og var noen av de siktede i pyramidespillet i Trondheim etablert på Nevis? Det hadde tidligere kommet fram gjennom Adresseavisa at flere titalls millioner kroner i Karibia var sperret av politiet for å undersøke om pengene stammet fra kriminell virksomhet.

Dagbladet fant ut at Elena Paasche Jørgensen, som var siktet og en av de hovedmistenkte bak pyramidespillet i Trondheim, hadde etablert et eget selskap på øya. Selskapets navn er Detach. I tillegg var hun engasjert i et stort hotellprosjekt som var under oppføring på øya. I dette selskapet, som både er registrert i Norge og på Nevis, satt hun i styret. Var det noe forbindelse mellom Jørgensen, Bjørndalen og Stensrud?

I samme periode hadde reporterne i Oslo og London begynt kartleggingen av Torgeir Stensruds rolle i QOL og Sleipner. Begge disse selskapene var etablert utenfor Norges grenser. Hovedproblemstillingen var hvilken rolle hadde Stensrud og hvilke andre personer var involvert? Kunne noen av pengene fra Finance Credit knyttes til virksomheten?

Vi greide ikke å finne dokumentasjon på at Stensrud har ”saltet ned” verdier på Nevis. Derimot satt vi med klar dokumentasjon på et samarbeid mellom Elena Paasche Jørgensen og Stensrud og hans kompanjonger, med henblikk på å skaffe penger fra finansieringskilder på øya. Ole Einar Bjørndalen ble også brukt som frontfigur for å markedsføre hotellprosjektet på øya. Tidligere har den kjente idrettsutøveren stått fram i blant annet Aftenposten og snakket om at han er rådgiver for prosjektet, men da Dagbladet konfronterte han med opplysningene, mente han seg feilsitert.

V. Fremgangsmåte og hvordan få kilder?

Vi bestemte oss for å se på etableringen av Sleipner og QOL. Denne informasjonen var vanskelig å fremskaffe i Norge, så hovedkilden ble Companies House i England.

- Hvordan er selskapene bygget opp og hvem står bak?
- Hvem har de ulike posisjonene i organisasjonen?

Etter å ha kartlagt hvem som hadde de formelle posisjonene, ble det raskt klarlagt at mange av disse personene på en eller annen måte hadde vært involvert i Stensruds virksomhet tidligere:

- Leif Jarodd, tidligere involvert i Finance Credit.
- Alexander Stensrud, sønn og ansatt i FC og Krone-gruppen
- Advokat Bjørn Holma, tidligere advokat for Stensrud og Finance Credit
- Ivar Spurkeland, tidligere forretningspartner og involvert i FC
- Alan Marsland, Finance Credit i London
- Sigmund Dæhli, venn av Stensrud på Hønefoss

I tillegg dukket det opp navn som det var vanskelig å knytte til Stensrud tidligere.

- Barry Gordon, London
- Will Bidwell, London
- Odd Magne Kristiansen, i Lyngdal
- Rune Bjørnstad, i Farsund
- Espen Linnerud i Fetsund
- Elena Paasche Jørgesen, Trondheim
- Erik Kofoed, Cannes og Danmark
- Per Orlien, Cannes og Danmark
- Jørn Eivik, Nevis

Etter å ha kartlagt hele persongalleriet var utfordringen å finne ut hvordan disse personene kommuniserte. Og hvilket forhold de hadde til Stensrud. Enkelte av dem ble holdt under oppsikt for å kartlegge ulike bevegelser og se hvem de snakket med. Det ble forsøkt å finne ut om noen personer var misfornøyd med virksomheten.

Dagbladet snakket med flere personer som fortalte at informasjonen ble gitt gjennom møter eller e-post. Særlig QOL hadde store samlinger hvor forskjellige prosjekter ble lagt fram. Etter hvert ble flere personer misfornøyd, fordi de lurte på hvor pengene de og andre hadde investert tok veien. Flere fortalte om Stensruds rolle, selv om alle hadde fått munnkurv om å fortelle om at han var med. Enkelte var også svært negative til at de ikke hadde fått informasjon om at Stensrud var involvert i virksomheten på forhånd. Etter hvert ble det kjent i miljøet at Dagbladet gransket virksomheten og enkelte tok kontakt med avisa. Prosjektene QOL og Sleipner ønsket å se nærmere på var i hovedsak eiendomsprosjekter. Det ble derfor naturlig å se på om disse selskapene måtte ha noen form for offentlig godkjenning for å drive med formidling av eiendomsprosjekter. Gjennom postjournalen i Kredittilsynet fant Dagbladet søknader fra advokat Bjørn Holma.

Opplysningene ga nyttig informasjon. Det fortalte om størrelsen og ulike prosjekter Sleipner ønsket å engasjere seg i. Og om personene som søker oppfyller kriteriene til tilsynet.

Dagbladet kom i kontakt med flere personer som var misfornøyd med driften og var usikre på om det de holdt på med var lovlig. Avisa opparbeidet seg etter hvert kildekontakt med ulike personer som mottok informasjon fra Stensrud. En del av denne informasjonen er publisert gjennom artiklene i Dagbladet.

Kildebeskyttelse

De siste året har Dagbladet vært i kontakt med underkant av 50 personer som har, eller har hatt, tilknytning til Torgeir Stensrud eller hans virksomhet. Flere av dem har fått løfte om anonymitet. Pressens troverdighet styrkes ved at kildene for informasjon identifiseres (jmf: VVP 3.1), men i flere tilfeller var det nødvendig å beskytte kildene for å få ut vesentlig informasjon. De aller fleste anonymkildene overleverte dokumenter som fritt kunne benyttes i avisa, med en klar avtale om at kilden ikke skulle røpes. Mange av dokumentene er publisert i Dagbladet og er derfor en primærkilde i seg selv, uten at man røper hvem som har gitt dem. Dokumentene er kilden og i mange tilfeller er det heller ikke vesentlig hvem som har gitt dem, men at de gir viktig informasjon som kan etterprøves.

VII: Konfrontasjon og publisering

September 2006 bestemte Dagbladet seg for å konfrontere Torgeir Stensrud med opplysningene. Avisa oppsøkte derfor gården hvor han bor på utsiden av Hønefoss, hvor den utsendte medarbeideren kom i kontakt med kona. Avisa sa at det var viktig at Stensrud tok kontakt for å legge fram en del opplysninger. På kvelden tok Stensrud kontakt, men ønsket ikke å møte medarbeiderne. Og ga klar beskjed om at Dagbladet skulle holde seg unna gården. Opplysningene ble derfor formidlet via telefon. Stensrud svarte at hans rolle var minimal i QOL og Sleipner og henviste Dagbladet videre til Sleipners styreleder Leif Jarodd, som også uttalte seg. Torgeir Stensrud henviste hele veien videre enten til Jarodd eller til sin nye forsvarer Harald Stabell da nye saker dukket opp. Dagbladets plan var at sakene skulle komme i forkant av ankesaken i desember, men denne saken ble utsatt på grunn av Stabells rolle i Nokas-saken. Dagbladet mener at tilsvarsretten hele tida var ivaretatt.

VIII. Påstander om arbeidet til Dagbladet

Både Sleipner og Stensrud har ment at artiklene til Dagbladet har vært basert på store feil. Stensrud mener at han ikke har hatt den sentrale rollen som Dagbladet har beskrevet. Avisa mener at Stensrud er den personen som sitter og trekker i trådene i kulissene. Han har ikke hatt noe formell posisjon, noe som er en naturlig følge av at han er fradømt retten til å drive næringsvirksomhet. Dagbladet mener at avisa gjennom artiklene har klart å dokumentere hans sentrale rolle. Sleipner er av samme oppfatning som Stensrud og mener at han bare har vært konsulent for selskapet. Den omfattende e-post korrespondansen som er publisert i Dagbladet viser en annen virkelighet. Stensrud mener at han ikke har vært noen svindler og henviser videre at han for eksempel ikke har møtt Tove Mikalsen fra Farsund. Hun investerte 500 000 kroner i QOL og ble lovt en kjempeavkastning. Pengene ble samlet inn av personer i Stensruds nettverk og sendt til en konto som har samme adresse som den tidligere Finance Credit direktøren. Stensrud mener at det er andre personer i QOL-systemet som har stått bak, men at han ikke har noe med denne virksomheten å gjøre. Tove Mikalsen har blitt lovt pengene tilbake, men har i midten av januar 2007 ikke sett noe til dem. Dagbladet mener at personene som lurte pengene av Mikalsen har nær tilknytning til Stensrud og at han har vært sentral i organisasjonen.

IX. Ethiske problemstillinger:

Torgeir Stensrud er dømt i norgeshistoriens største bedragerisak. Han er blant annet fradømt rettet til å drive næringsvirksomhet. Saken er anket.

Den sentrale problemstillingen er: Hvor mye arbeid kan Stensrud utføre for andre for at det skal omtales? Selskaper som ikke er nær tilknyttet til Stensrud kan fort bli skadelidende, hvis navnet hans blir identifisert med selskapene. Språklig er det alltid en utfordring. Ordet "Svindler" er et sterkt ord og selv om han er dømt for bedrageri, kan begrepet brukes i andre sammenhenger? Og hvor tilknyttet skal Stensrud være før han blir identifisert med virksomheten? Har Stensrud rett til å begynne på nytt uten å bli nevnt som svindler? Vi mener at han i hvert fall må ha sonet dommen før han kan "fredes" og at han i denne saken har hatt en så sentral rolle at hans fortid hører med i beskrivelsen, særlig når også flere gamle Finance Credit-medarbeidere har vært med.

X. Konsekvenser

Publikum har gjennom våre artikler først og fremst blitt oppmerksom på virksomheten til QOL og Sleipner. Og hvem som står bak. Det har ført til at investorer som hadde tenkt til å investere har trukket seg. Sleipner mener at Dagbladet har ødelagt forretningsvirksomheten til selskapet og at avtaler som er inngått med dem, er nå sagt opp. Selskapet står i fare for å bli lagt ned, sier styreleder Leif Jarodd. Økokrim har hele tiden sagt at Stensrud har vært svært samarbeidsvillig, men han har ikke informert myndighetene om sin rolle i alle prosjektene Dagbladet har omtalt. Dette kan få konsekvenser for ankesaken til Stensrud som kommer for retten i mars 2007. Torgeir Stensruds private konkursbo har også blitt klar over hans utstrakte arbeidsvirksomhet gjennom våre artikler, og har fakturert Sleipner for timene. Riktignok er den fakturerte summen fra konkursboet, 50 000 kroner, lite i forhold til alle kreditorene som står og banker på døra, men det har stor symbolverdi.